

TURYSTYKA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2016 R.

Potencjał turystyczny województwa kujawsko-pomorskiego tworzą walory przyrodnicze, walory antropogeniczne, elementy infrastruktury turystycznej. Walory krajobrazowe, przyrodnicze i lecznicze oraz zabytki związane z najdawniejszymi dziejami Polski i obiekty kultury czynią z województwa teren bardzo atrakcyjny turystycznie. Na terenie dziesiątego pod względem powierzchni województwa w kraju zachowały się liczne przykłady urbanistyki średniowiecznej, romańskiej i gotyckiej. Znane są miejscowości uzdrowiskowe z wodami leczniczymi. Ze względu na istniejący potencjał przyrodniczy oraz kulturowy obszar województwa jest predystynowany do uprawiania szeregu form turystyki od tradycyjnej turystyki krajoznawczej do szeregu form turystyki kwalifikowanej.

Zagadnienia dotyczące turystyki ujęto w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+¹*. Ustalenia dotyczące turystyki zawarto w ramach następujących celów strategicznych rozwoju województwa: dostępność, gospodarka i miejsca pracy, bezpieczeństwo oraz tożsamość i dziedzictwo. W dokumencie turystykę szeroko ujęto w następujących aspektach: *infrastrukturalnym* – stworzenie warunków dla rozwoju turystyki poprzez m.in. wykorzystanie małych lotnisk oraz odtworzenie transportowego znaczenia dróg wodnych; *bezpieczeństwa* – działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, z uwzględnieniem terenów wodnych wykorzystywanych turystycznie (stworzenie sieci mobilnych posterunków); *gospodarczym* – wspieranie działalności turystycznej generującej miejsca pracy; zwraca się uwagę na duży potencjał turystyki zdrowotnej, w tym uzdrowiskowej; *społecznym* – budowanie tożsamości mieszkańców województwa na bazie dziedzictwa kulturowego, zasobów przyrody i krajobrazu przyrodniczo-kulturowego.

Zgodnie ze stanem w dniu 31 lipca 2016 r., badaniem statystycznym KT-1 w województwie kujawsko-pomorskim objęto 392 **turystyczne obiekty noclegowe** (przed rokiem 367 obiektów), które stanowiły 3,7% ogólnej liczby obiektów w kraju (11 lokata wśród wszystkich województw). W skali roku liczba obiektów noclegowych w województwie zwiększyła się o 2,5%, co plasuje Kujawsko-Pomorskie na 5 lokacie w grupie wszystkich województw (w kraju zanotowano wzrost o 1,0% do 10,5 tys. obiektów). W grupie wszystkich przebadanych obiektów noclegowych zdecydowana większość, bo 82,1%, oferowała wypoczynek całoroczny, pozostałe to obiekty sezonowe. Badanie bazy noclegowej GUS obejmuje 20 rodzajów turystycznych obiektów noclegowych, z których w województwie 186 stanowiły obiekty hotelowe, z najliczniejszymi, stanowiącymi

Źródłem danych przedstawionych w opracowaniu są wyniki stałego badania statystycznego prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r. z częstotliwością miesięczną na formularzu **KT-1** (Sprawozdanie o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego). Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmują obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych).

Dane odnoszące się do 2016 r. zaprezentowano z uwzględnieniem imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu **KT-1**, które odmówiły udziału w badaniu natomiast dynamiki zostały wyliczone wyłącznie dla danych zebranych od sprawozdawców.

* * *

Termin **turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wybrane dane zaprezentowano dla następujących grup Działu 55 (Zakwaterowanie) Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007:

- 55.1 Hotele i podobne obiekty zakwaterowania (hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe)
- 55.2 Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania (pozostałe obiekty z wyłączeniem kempingów i pól biwakowych)
- 55.3 Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe (kempingi i pola biwakowe).

¹ Załącznik do uchwały Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r.

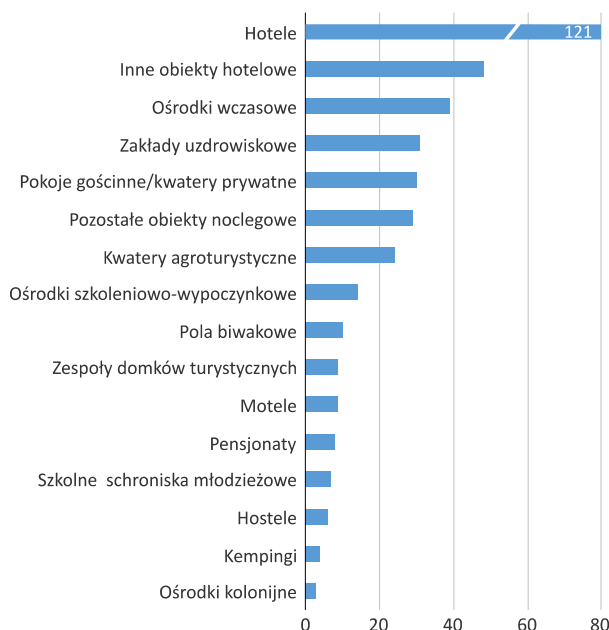

65,1% udziału tej grupy hotelami, a 206 to pozostałe obiekty noclegowe, wśród których najwięcej było ośrodków wczasowych, zakładów uzdrowiskowych oraz pokoi gościnnych/kwater prywatnych.

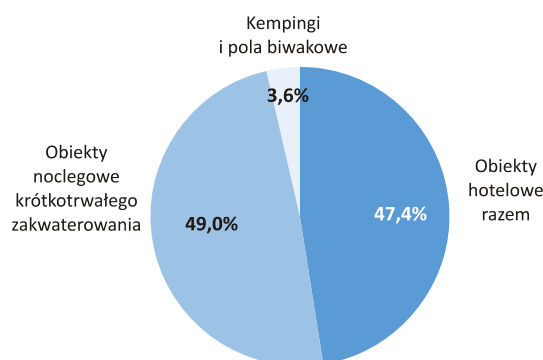
TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE W 2016 R.

Stan w dniu 31 VII

Liczba obiektów według wybranych rodzajów

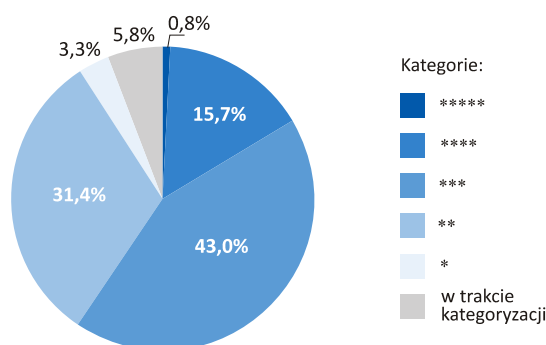
Struktura według PKD 2007

Analizując strukturę najliczniej reprezentowanej grupy obiektów, tj. hoteli, można zauważyć, że zarówno pod względem liczby obiektów, jak i liczby miejsc noclegowych w województwie w końcu lipca 2016 r. dominowały hotele trzygwiazdkowe. Pod względem liczby stanowią 43,0% wszystkich hoteli w województwie, a pod względem liczby miejsc noclegowych 39,3%.

STRUKTURA HOTELI WEDŁUG KATEGORII W 2016 R.

Stan w dniu 31 VII

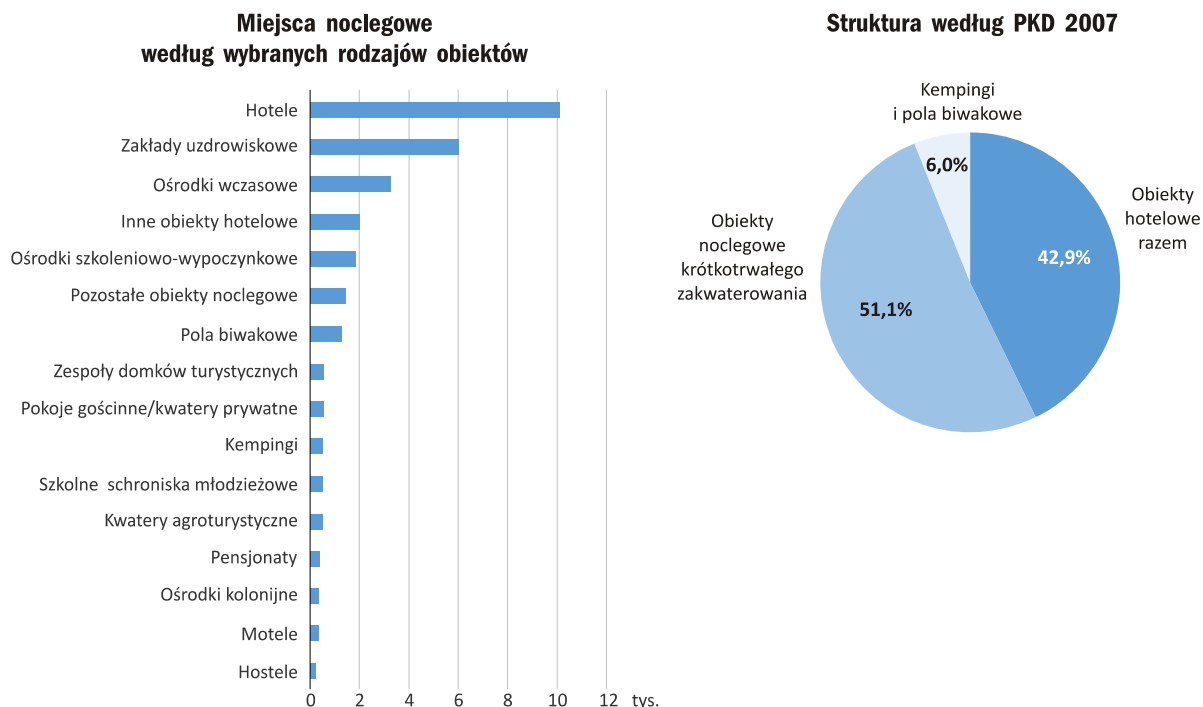
W końcu lipca 2016 r. w turystycznych obiektach noclegowych w województwie znajdowało się 29,8 tys. **miejsc noclegowych** (tj. 4,0% miejsc noclegowych w kraju), co plasuje Kujawsko-Pomorskie na 10 pozycji w klasyfikacji województw. W porównaniu ze stanem ubiegłorocznym zaobserwowano wzrost liczby miejsc noclegowych w województwie o 1,7%. W obiektach całorocznych znajdowało się 23,6 tys. (78,9% ogółu), co oznacza wzrost w skali roku o 6,6%. Biorąc pod uwagę rodzaje obiektów największą liczbę miejsc

noclegowych w województwie oferowały hotele (33,8% ogółu miejsc w województwie), zakłady uzdrowskowe (20,2%) i ośrodki wczasowe (10,9%). W skali roku odnotowano wzrost liczby miejsc noclegowych w obiektach hotelowych na poziomie 7,8%, a w przypadku pozostałych obiektów spadek na poziomie 2,2%.

MIEJSCA NOCLEGOWE W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH NOCLEGOWYCH W 2016 R.

Stan w dniu 31 VII

Turystyczne obiekty noclegowe w województwie to placówki średniej wielkości – podobna sytuacja obserwowana jest w kraju. W 2016 r. przeciętnie na 1 obiekt przypadało 76 miejsc noclegowych, a na obiekt całoroczny 73 miejsca (w kraju odpowiednio 71 i 72 miejsca).

Tabl. 1. Ogólne dane o wybranych turystycznych obiektach noclegowych

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>a</i> – 2015 <i>b</i> – 2016 ¹	Obiekty ²	Miejsca noclegowe ²	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	
			razem	w tym turyści zagraniczni	razem	w tym turystom zagranicznym		
OGÓŁEM	<i>a</i>	367	28515	105530	105118	3625536	239561	44,2
	<i>b</i>	392	29841	1193183	120510	3910454	282924	43,5
w tym całoroczne	<i>a</i>	285	21317	1013148	.	3445231	.	x
	<i>b</i>	322	23556	1141894	.	3697229	.	x
Obiekty hotelowe razem	<i>a</i>	164	11217	750485	93908	1330856	207617	33,3
	<i>b</i>	186	12813	851457	107338	1506588	242101	33,2
w tym:								
Hotele	<i>a</i>	112	9067	668236	90836	1160780	199592	35,5
	<i>b</i>	121	10088	750847	103413	1301833	232826	35,8
Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania	<i>a</i>	183	14456	290799	5532	2267877	23580	58,0
	<i>b</i>	192	15238	328973	7315	2375429	32388	56,5
w tym:								
Schroniska ³	<i>a</i>	11	722	25661	1477	45318	2727	22,5
	<i>b</i>	10	678	22759	1843	42503	4747	20,5
Ośrodki wczasowe	<i>a</i>	37	2901	30755	135	134377	615	29,5
	<i>b</i>	39	3245	35297	232	158897	1227	30,9

Tabl. 1. Ogólne dane o wybranych turystycznych obiektach noclegowych (dok.)

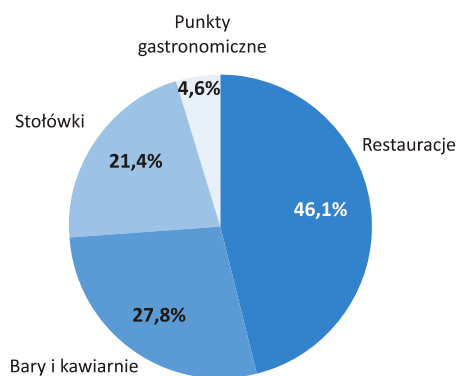
WYSZCZEGÓLNIENIE a – 2015 b – 2016 ¹	Obiekty ²	Miejsca noclegowe ²	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Stopień wykorzysta- nia miejsc noclegowych w %
			razem	w tym turyści zagraniczni	razem	w tym turytom zagranicznym	
Obiekty noclegowe krótkotrwa- łego zakwaterowania (dok.)							
Ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	a	1696	46762	515	113768	3060	27,1
	b	1852	57433	574	150633	2803	30,6
Zakłady uzdrowiskowe	a	6053	123777	1209	1822846	11964	84,4
	b	6034	125612	1295	1826800	12502	84,2
Zespół domków turystycznych	a	911	8778	507	29556	1047	28,6
	b	557	10863	590	28612	1490	37,3
Pokoje gościnne i kwatery agro- turystyczne	a	873	13538	276	36689	1114	15,8
	b	1027	15487	215	49943	1092	17,4
Kempingi i pola biwakowe	a	2842	14246	5678	26803	8364	9,3
	b	1790	12753	5857	28437	8435	11,6

1 Informacje z uwzględnieniem imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu.
2 Stan w dniu 31 VII. 3 Łącznie z młodzieżowymi i szkolnymi.

Według stanu na 31 VII 2016 r. obiekty hotelowe województwa dysponowały 6339 **pokojami**, co oznacza wzrost w skali roku o 5,9%. Średnio na jeden obiekt hotelowy przypadały 34 pokoje, przy czym w hotelach 43. W przypadku hoteli, największe to placówki czterogwiazdkowe z 84 pokojami, a najmniejsze hotele trzygwiazdkowe dysponowały przeciętnie 40 pokojami. Zdecydowana większość pokoi we wszystkich obiektach hotelowych, bo 97,6%, dysponowała pełnym węzłem higieniczno-sanitarnym.

PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH NOCLEGOWYCH W 2016 R.

Stan w dniu 31 VII

W turystycznych obiektach noclegowych działało 345 **placówek gastronomicznych**, co w porównaniu z końcem lipca 2015 r. oznacza wzrost o 10 placówek. W grupie wszystkich placówek prowadzących działalność gastronomiczną było 159 restauracji, 96 barów (w tym kawiarni), 74 stołówki oraz 16 punktów gastronomicznych. W skali roku zaobserwowano największy wzrost wśród funkcjonujących placówek w przypadku punktów gastronomicznych (o 45,5%), zmniejszyła się liczba barów i kawiarni (o 8,6%).

W 2016 r. w województwie w przeliczeniu na 100 turystycznych obiektów noclegowych działalność gastronomiczną prowadziło 88 placówek, przy czym w obiektach hotelowych 118, a w pozostałych obiektach 61. W hotelach działało najwięcej restauracji oraz barów i kawiarni, odpowiednio 63,5% i 54,2% ogólnej liczby tego rodzaju placówek. Najwięcej stołówek prowadziło działalność w zakładach uzdrowiskowych (28,4% ogółu) i w ośrodkach wczasowych (24,3%).

W 2016 r. z oferty zlokalizowanych w województwie kujawsko-pomorskim turystycznych obiektów noclegowych **skorzystało** 1193,2 tys. turystów (4,0% *wszystkich turystów w Polsce*), tj. o 8,4% więcej niż przed rokiem (w kraju wzrost o 7,3%). Najwięcej turystów w 2016 r. zatrzymało się w obiektach hotelowych — 851,5 tys. osób, tj. 71,4% ogółu korzystających z noclegów w województwie, przy czym w grupie tej najwięcej turystów odnotowano w hotelach (62,9% ogółu korzystających z noclegów w województwie). W analizowanym roku ponad połowę turystów, która skorzystała z noclegów w pozostałych obiektach, stanowili turyści zakładów uzdrowiskowych (10,5% turystów ogółem) oraz ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych

Osoby korzystające to liczba osób, które rozpoczęły pobyt w obiekcie w danym miesiącu (tj. zostały zameldowane). Oznacza to, że osoby przebywające w obiekcie na przełomie miesięcy są ujmowane tylko raz.

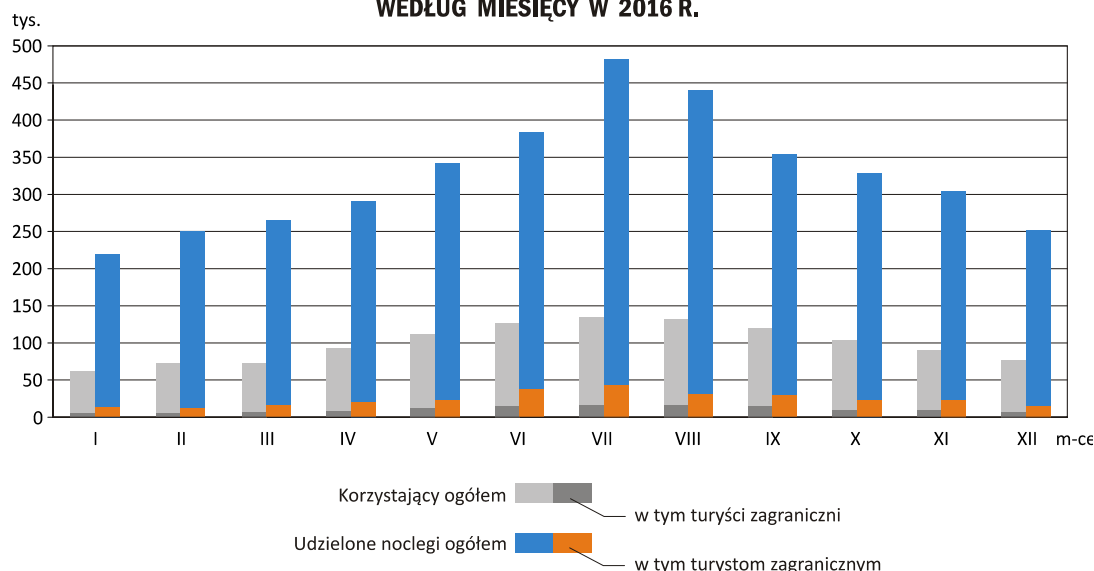

(4,8% turystów ogółem). Łącznie z dwóch wyżej wymienionych rodzajów obiektów skorzystało w 2016 r. 183,0 tys. turystów. Analizując zmiany w strukturze korzystających z noclegów, biorąc pod uwagę grupy PKD 2007, zauważa się w 2016 r. w skali roku wzrost liczby korzystających z noclegów w grupach obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania (o 12,8%) oraz obiekty hotelowe razem (o 7,1%), a spadek w grupie kempingi i pola namiotowe (o 10,5%).

W 2016 r. najwięcej turystów (624,3 tys.) skorzystało z bazy noclegowej w miesiącach od maja do września, co stanowiło 52,3% ogółu korzystających z zakwaterowania w obiektach noclegowych. W okresie wakacyjnym (na miesiące lipiec i sierpień) przypadało 22,3% korzystających z noclegów. W porównaniu z 2015 r. zaobserwowano wzrost liczby turystów w wymienionych okresach o 8,1% i o 8,0%.

Jednym z mierników **intensywności ruchu turystycznego** jest wskaźnik **rozwoju bazy noclegowej** wyrażający stosunek liczby korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych. W 2016 r. w województwie kujawsko-pomorskim wyniósł 40,0 (w kraju 40,2), co plasuje województwo na 9 lokacie wśród wszystkich województw.

**KORZYSTAJĄCY ORAZ UDZIELONE NOCLEGI
W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH NOCLEGOWYCH
WEDŁUG MIESIĘCY W 2016 R.**

Kolejną miarą intensywności ruchu turystycznego jest wskaźnik wyrażający liczbę korzystających z noclegów w przeliczeniu na 1000 ludności. Można zauważyć, że w skali roku w województwie analizowany wskaźnik zwiększył się z poziomu 506 do 572 w 2016 r. (w kraju 784). Pod względem wielkości wskaźnika w 2016 r. województwo plasuje się na 9 pozycji w klasyfikacji województw.

Z turystycznych obiektów noclegowych w województwie w 2016 r. korzystało 1072,7 tys. **turystów krajowych**, którzy stanowili 89,9% wszystkich turystów w województwie. W skali roku odnotowano wzrost tej grupy na poziomie 8,4%. Najwięcej turystów krajowych zatrzymywało się w hotelach (60,4% ogólnej liczby turystów krajowych), w zakładach uzdrowiskowych (11,6%) oraz w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (5,3%).

W analizowanym roku wśród korzystających z turystycznych obiektów noclegowych w Kujawsko-Pomorskim 120,5 tys. stanowili **turyści zagraniczni**. W ujęciu rocznym udział tej grupy turystów w ogólnej liczbie pozostał na niezmiennym poziomie 10,0%, jednak w stosunku do 2015 r. turystów obcokrajowców przybyło o 8,9%. Najwięcej turystów zagranicznych korzystających z noclegów w województwie, tj. 74,1% ogółu, pochodziło z państw Unii Europejskiej. Podobnie jak w latach poprzednich, w 2016 r. najbardziej znaczącą grupę stanowili turyści pochodzący z Niemiec (28,9% ogółu turystów zagranicznych w województwie). Licznie korzystali z noclegów także obywatele Wielkiej Brytanii (7,7% ogółu turystów zagranicznych), Francji (5,8%), Ukrainy (5,2%), Stanów Zjednoczonych Ameryki (4,9%), Włoch (4,7%) oraz Rosji (4,5%). Największy

wzrost zagranicznych gości korzystających z obiektów zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zanotowano wśród osób pochodzących z Estonii (o 147,2%), a także z Ukrainy (o 64,8%), Kanady (o 49,2%) i Czech (o 42,2%). Największy spadek liczby turystów zagranicznych zanotowano wśród mieszkańców Białorusi (o 15,3%) oraz Finlandii (o 14,1%), w mniejszym stopniu wśród osób pochodzących ze Szwajcarii i Lichtensteinu (spadek o 7,3%), Włoch (o 6,6%) i Norwegii (o 6,5%). Obcokrajowcy, podobnie jak w latach poprzednich, najczęściej nocowali w hotelach (85,8% wszystkich turystów zagranicznych korzystających z noclegów). Z noclegów w tych obiektach skorzystało o 7,6% turystów zagranicznych więcej niż w 2015 r.

Tabl. 2. Turyci zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych według stałego miejsca zamieszkania i rodzaju obiektu

KRAJE	2015		2016 ^a						
	ogółem		2015=100	z liczby ogółem					
				hotele	schroniska ^b	ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	zakłady uzdrowiskowe	zespoły domków turystycznych	kempingi i pola biwakowe
OGÓŁEM^c	105118	120510	108,9	103413	1843	574	1 295	590	5857
w tym:									
Unia Europejska	79015	89309	106,9	77325	468	344	684	458	5547
w tym:									
Austria	1463	1381	94,4	1 207	1	5	9	10	96
Belgia	1741	1823	103,8	1 602	7	–	21	4	115
Czechy	2144	3201	142,2	2595	25	4	3	56	205
Dania	1838	2201	117,7	2028	1	18	25	2	33
Estonia	426	1053	247,2	944	4	–	–	12	26
Finlandia	2225	1911	85,9	1733	14	2	2	8	83
Francja	6010	7044	108,3	6336	7	2	42	9	387
Hiszpania	3536	3884	104,1	3378	5	–	–	7	82
Holandia	4513	4619	95,7	3894	14	23	2	47	496
Irlandia	1286	1473	113,0	1414	1	–	7	–	7
Litwa	2273	2205	97,0	1852	80	3	4	36	46
Niemcy	30529	34875	106,4	29813	152	236	316	167	2812
Słowacja	1029	1140	110,8	968	1	–	–	12	52
Szwecja	2920	3175	103,8	2653	10	6	163	8	247
Węgry	799	984	123,2	889	3	–	–	24	34
Wielka Brytania	7656	9252	112,1	8354	33	18	62	46	134
Włochy	5707	5709	93,4	4846	75	15	11	4	597
Białoruś	1529	1295	84,7	995	25	7	1	23	3
Chiny ^d	725	909	125,4	865	1	–	–	7	–
Japonia	758	921	121,5	900	3	–	–	4	–
Kanada	713	1064	149,2	938	11	6	61	4	6
Norwegia	2226	2082	93,5	1627	3	–	266	–	71
Rosja	4800	5427	105,4	4842	32	12	30	54	38
Stany Zjednoczone Ameryki	4377	5867	125,0	5528	8	4	70	8	7
Szwajcaria i Lichtenstein	1225	1135	92,7	1018	–	–	8	–	94
Ukraina	3570	6285	164,8	4014	1040	198	11	12	65

^a Informacje z uwzględnieniem imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu. ^b Łącznie ze szkolnymi. ^c Łącznie z osobami o nieustalonej narodowości. ^d Bez Tajwanu.

Pod względem liczby udzielonych noclegów Kujawsko-Pomorskie w klasyfikacji województw zajęło w 2016 r. 7 lokatę. W zlokalizowanych w Kujawsko-Pomorskim turystycznych obiektach noclegowych w analizowanym roku **udzielono** 3910,5 tys. noclegów, tj. o 5,3% więcej niż przed rokiem. *Noclegi udzielone w województwie stanowiły 4,9% ogółu udzielonych noclegów w kraju.*

Udzielone noclegi to liczba osób (turystów) pomnożona przez liczbę dni (nocy) ich pobytu; np. (5 osób x 3 noclegi) + (2 osoby x 8 noclegów) = 31.

Najwięcej noclegów udzielono w zakładach uzdrowiskowych – 1826,8 tys. noclegów, tj. 46,7% ogółu udzielonych w województwie noclegów. We wszystkich obiektach przynależących do kategorii obiekty hotelowe udzielono łącznie 1506,6 tys. noclegów, tj. 38,5% ogółu w województwie,

przy czym w grupie tej najwięcej przypadło na hotele – 1301,8 tys., co stanowiło 33,3% udzielonych noclegów w województwie. W skali roku liczba udzielonych noclegów najbardziej zwiększyła się w następujących rodzajach obiektów: ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (o 32,4%), pokoje gościnne/kwatery agroturystyczne (o 30,8%) oraz ośrodki wczasowe (o 18,2%). W porównaniu z 2015 r. największy spadek liczby udzielonych noclegów zaznaczył się w schroniskach (o 6,2%). W obiektach, o największej liczbie udzielonych noclegów w 2016 r., czyli w zakładach uzdrowiskowych i hotelach udzielono więcej noclegów niż przed rokiem; wzrost na poziomie odpowiednio 0,2% i 6,0%.

Przeważającą liczbę noclegów, bo 92,8% ogółu w województwie, w 2016 r. udzielono turystom krajowym – 3627,5 tys. noclegów, tj. o 4,8% więcej niż w 2015 r. Pozostałe noclegi zostały udzielone turystom zagranicznym – 282,9 tys. i było ich więcej o 12,4% niż w roku poprzednim. Ponad połowa, bo 51,2% udzielonych noclegów w województwie, przypadła na miesiące od maja do września. Największa liczba noclegów przypadła na miesiące wakacyjne, tj. lipiec (482,0 tys.) i sierpień (439,4 tys.), w których łącznie zostało udzielonych 23,6% ogółu udzielonych noclegów w Kujawsko-Pomorskim w 2016 r.

W 2016 r. turysta **przeciętnie przebywał** w obiekcie zlokalizowanym w województwie 3,3 dnia (2 lokata w klasyfikacji województw), czyli o 0,1 dnia krócej niż w roku poprzednim (średnia krajowa to 2,6 dnia). Przeciętnie najdłużej turyści przebywali w zakładach uzdrowiskowych – 14,5 dni oraz w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych – 3,2 dni. Najkrótsze pobyty odnotowano w schroniskach (1,9 dnia) i w hotelach (1,7 dnia). Średnia długość pobytu turystów krajowych wyniosła 3,4 dni, a turystów zagranicznych 2,3 dni. Najdłuższe pobyty zarówno krajowe, jak i zagraniczne rejestrowano w zakładach uzdrowiskowych i trwały odpowiednio 14,6 i 9,7 dni.

Miarami wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych są: stopień wykorzystania miejsc noclegowych – wyrażający procentowy udział liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych oraz stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych – wyrażający procentowy udział liczby wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi.

Tabl. 3. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w wybranych turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy**

RODZAJE OBIEKTÓW	2015		2016 ^a											
	ogółem	miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
w %														
OGÓŁEM	44,2	43,5	32,7	39,8	39,1	43,8	44,1	47,6	52,2	48,8	44,8	44,2	43,2	35,5
Obiekty hotelowe razem	33,3	33,2	22,9	27,3	26,7	33,0	34,9	40,6	42,2	41,4	38,1	32,6	31,8	25,6
w tym:														
Hotele	35,5	35,8	25,0	29,3	28,8	36,1	38,0	43,2	45,3	44,4	41,3	35,7	34,7	27,9
Obiekty noclegowe krótko- trwałego zakwaterowania	58,0	56,5	45,4	55,9	55,3	58,0	55,6	58,0	64,7	58,9	52,8	59,7	58,8	49,7
w tym:														
Schroniska ^b	22,5	20,5	11,4	13,9	12,5	21,1	25,0	28,0	29,5	27,2	20,8	21,0	17,0	10,0
Ośrodki wczasowe	29,5	30,9	11,6	11,5	12,9	22,0	22,4	31,4	53,5	42,3	19,8	13,9	10,0	8,5
Ośrodki szkoleniowo-wypo- czynkowe	27,1	30,6	3,6	8,4	9,0	20,5	28,1	44,4	68,9	53,7	26,4	20,2	15,8	20,2
Zakłady uzdrowiskowe	84,4	84,2	67,0	82,7	82,4	83,3	86,6	87,2	89,6	87,4	87,0	90,9	89,4	75,9
Zespół domków turystycz- nych	28,6	37,3	31,5	33,1	25,0	72,7	25,8	21,4	55,2	44,6	24,8	75,2	39,7	38,4
Pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne	15,8	17,4	9,4	10,2	10,2	16,7	17,4	21,7	30,9	26,3	20,3	13,6	13,2	8,7
Kempingi i pola biwakowe ...	9,3	11,6	0,2	0,2	0,4	2,5	7,3	9,1	17,7	18,0	13,7	2,7	1,4	0,5

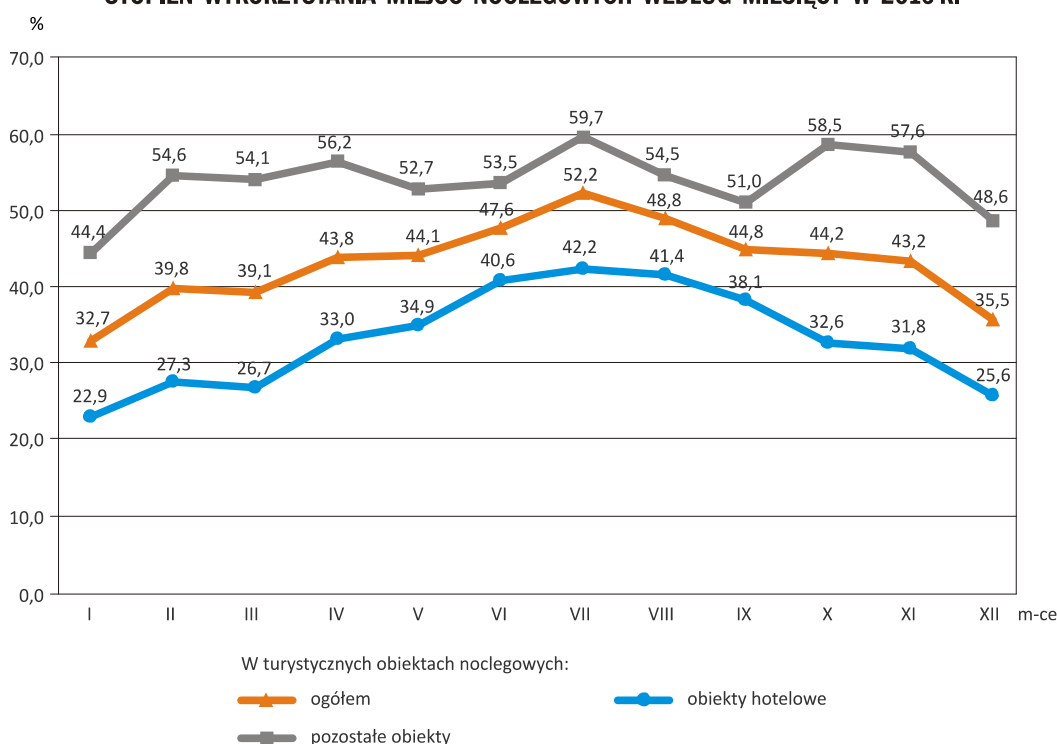
^a Informacje z uwzględnieniem imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu. ^b Łącznie z młodzieżowymi i szkolnymi.

Analizując pierwszą z miar, można zauważyć, że w 2016 r. miejsca noclegowe, którymi dysponuje województwo zostały wykorzystane na poziomie 43,5% (w kraju na poziomie 38,1%), tj. o 0,4 p. proc. niższym w porównaniu z rokiem poprzednim. W poszczególnych miesiącach w Kujawsko-Pomorskim wykorzystanie oscylowało między 32,7% w styczniu, a 52,2% w lipcu. Podobnie jak w latach wcześniejszych, najwyższy średnioroczny stopień wykorzystania miejsc noclegowych charakteryzował zakłady uzdrowiskowe i wyniósł w 2016 r. 84,2%. Wysoki poziom wskaźnika odnotowano także w zespole domków turystycznych (37,3%) oraz w hotelach (35,8%). Wykorzystanie miejsc noclegowych w skali roku najbardziej zwiększyło się w zespole domków turystycznych (o 8,7 p. proc.) oraz w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (wzrost wskaźnika o 3,5 p. proc.). Największy spadek w porównaniu z 2015 r. zaznaczył się w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych (o 1,5 p. proc.) oraz na kempingach i polach biwakowych (o 2,3 p. proc.).

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi w turystycznych obiektach noclegowych – stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku (okresie) do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku (okresie).

STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH WEDŁUG MIESIĘCY W 2016 R.

Biorąc pod uwagę kolejną miarę, zauważa się, że pokoje w Kujawsko-Pomorskim w 2016 r. wykorzystano w obiektach hotelowych na poziomie 43,0% (w kraju wyniósł 47,6%), czyli w takim samym stopniu jaki

Wynajęte pokoje dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych to suma pokoi wynajętych w każdym dniu działalności obiektu, bez względu na liczbę turystów nocujących w tych pokojach.

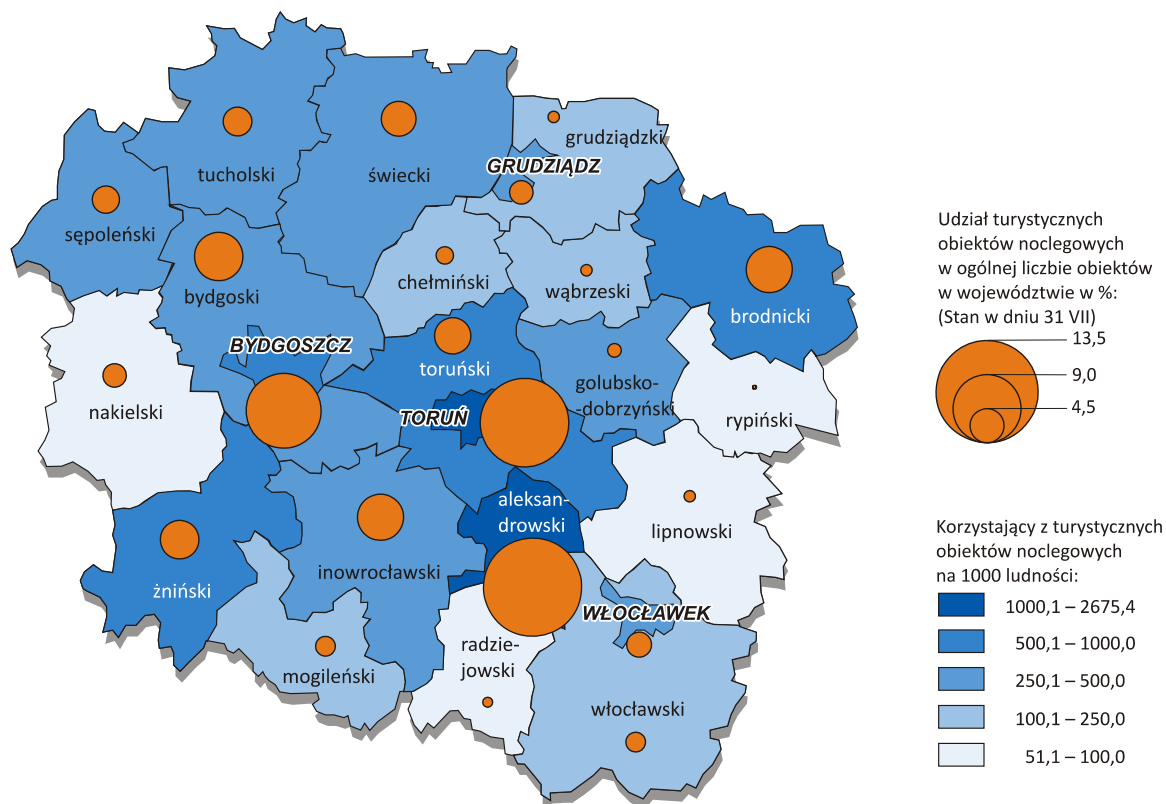
notowano w 2015 r. Spośród wszystkich obiektów hotelowych w największym stopniu pokoje wykorzystano w hotelach – w 45,9% (w 2015 r. wskaźnik ukształtował się na poziomie 45,5%). Od stycznia do grudnia 2016 r. we wszystkich obiektach hotelowych wynajęto 981,5 tys. pokoi, tj. o 6,6% więcej niż w 2015 r., w tym turystom zagranicznym – 181,6 tys., tj. o 13,2% więcej.

Analiza podstawowych wielkości charakteryzujących pod względem turystycznym poszczególne powiaty województwa kujawsko-pomorskiego wskazuje na niejednorodność terytorialną, co wynika m.in. z walorów przyrodniczo-uzdrowiskowych, kulturowych oraz historycznych, którymi dysponują poszczególne jednostki. Znajduje to potwierdzenie w nierównomiernym rozmieszczeniu bazy obiektów noclegowych. Według stanu na 31 lipca 2016 r. najliczniejszą bazą dysponował powiat aleksandrowski – 51 obiektów oraz

powiaty grodzkie – Toruń (46) i Bydgoszcz (39). Najmniej obiektów zlokalizowanych było w powiatach: rypińskim (2), radziejowskim (5) oraz grudziądzkim, lipnowskim i wąbrzeskim (w każdej z wymienionych jednostek funkcjonowało po 6 obiektów).

TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

Przeliczając liczbę miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych na powierzchnię uzyskamy informację przedstawiającą **gęstość bazy noclegowej**. W 2016 r. średnio w województwie było 1,7 miejsca na 1 km² powierzchni (*średnia dla Polski to 2,4 miejsca*), co plasuje Kujawsko-Pomorskie na *8 lokacie względem innych województw*. Spośród powiatów województwa największą gęstość bazy noclegowej w 2016 r., oprócz powiatów grodzkich, gdzie wskaźnik wahał się od 35,3 w Toruniu do 10,0 we Włocławku, zanotowano w powiecie aleksandrowskim – 11,4 miejsca na 1 km².

Analizując stopień wykorzystania miejsc noclegowych – najwyższy odnotowano w powiatach: aleksandrowskim (71,2%, tj. o 27,7 p. proc. więcej niż średnio w województwie), inowrocławskim (70,5%) oraz włocławskim (52,9%). W pozostałych powiatach wskaźnik był niższy niż przeciętnie w województwie, przy czym najniższy poziom wykorzystania odnotowano w powiatach lipnowski (7,9%), rypiński (14,2%) i nakielskim (15,1%).

Tabl. 4. Turystyczne obiekty noclegowe według powiatów w 2016^a r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba obiektów ^b	Miejsca noclegowe ^b	Pokoje ^c	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Wynajęte pokoje ^c		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	Stopień wykorzystania pokoi ^c w %
				razem	w tym turyści zagraniczni	razem	w tym turyści zagraniczni	razem	w tym turyści zagraniczni		
WOJEWÓDZTWO	392	29 841	6 339	1193183	120510	3910454	282924	981539	181570	43,5	43,0
Podregion bydgosko-toruński	129	9823	3849	641448	98415	1127027	220094	638843	153083	34,9	46,5
<i>powiaty:</i>											
bydgoski	25	1497	341	43120	1563	97734	3830	31341	2117	21,5	24,5
toruński	19	986	413	60091	3128	95264	6477	56450	4597	28,4	39,2

Tabl. 4. Turystyczne obiekty noclegowe według powiatów w 2016^a r. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba obiektów ^b	Miejsca noclegowe ^b	Pokoje ^c	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Wynajęte pokoje ^c		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	Stopień wykorzystania pokoi ^c w %
				razem	w tym turyści zagraniczni	razem	w tym turyści zagraniczni	razem	w tym turyści zagraniczni		
Podregion bydgosko-toruński (dok.)											
<i>miasta na prawach powiatu:</i>											
Bydgoszcz	39	3260	1608	191448	39305	400869	112198	273311	86908	36,2	47,1
Toruń	46	4080	1487	346789	54419	533160	97589	277741	59461	40,1	53,1
Podregion grudziądzki	66	4580	693	131841	7290	268859	17579	103508	10581	23,9	39,5
<i>powiaty:</i>											
brodnicki	24	1924	190	43263	1494	115091	4039	34706	2204	26,8	43,1
chełmiński	9	244	80	8168	1691	15883	4336	9012	3306	21,1	31,5
golubsko-dobrzyński	7	310	80	22447	355	32308	466	11983	215	30,8	46,8
grudziądzki	6	358	27	#	#	#	#	#	#	20,1	#
rypiński	2	238	10	#	#	#	#	#	#	#	#
wąbrzeski	6	326	17	3966	51	7977	134	1505	71	17,8	25,4
<i>miasto na prawach powiatu</i>											
Grudziądz	12	1180	289	42722	3359	78646	8175	39036	4464	22,0	37,4
Podregion inowrocławski	65	5368	488	126519	4318	788250	12200	53967	4595	53,0	32,9
<i>powiaty:</i>											
inowrocławski	24	2490	199	65210	2599	622651	7080	29403	3414	70,5	44,0
mogileński	9	535	35	9108	155	24809	1400	4015	117	26,9	31,0
nakielski	12	407	128	8128	359	18111	554	5078	315	15,1	12,9
żniński	20	1936	126	44073	1205	122679	3166	15471	747	29,0	33,0
Podregion świecki	47	2693	317	84660	3077	186256	7194	43667	4270	30,6	36,0
<i>powiaty:</i>											
sępoleński	14	596	58	11117	394	34906	1022	6427	630	35,7	29,3
świecki	18	864	188	49651	2484	87401	5259	28825	3515	30,2	40,5
tucholski	15	1233	71	23892	199	63949	913	7415	125	27,3	#
Podregion włocławski	85	7377	992	208715	7410	1540062	25857	142554	9043	60,5	39,1
<i>powiaty:</i>											
aleksandrowski	51	5417	517	148423	3710	1374551	17120	85588	3538	71,2	44,7
lipnowski	6	512	67	4679	172	7444	195	4783	158	7,9	19,5
radziejowski	5	111	–	2182	21	6082	50	–	–	23,5	0,0
włocławski	10	498	45	14121	496	84464	580	5887	347	52,9	33,9
<i>miasto na prawach powiatu</i>											
Włocławek	13	839	363	39310	3011	67521	7912	46296	5000	22,5	36,3

^a Informacje z uwzględnieniem imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu. ^b Stan w dniu 31 VII. ^c Dotyczy hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

Osoby odwiedzające województwo kujawsko-pomorskie w 2016 r. najczęściej korzystały z noclegów w Toruniu – 346,8 tys. (29,1% ogółu korzystających w województwie), w Bydgoszczy – 191,4 tys. (16,0% ogółu) oraz w powiatach aleksandrowskim – 148,4 tys. (12,4% ogółu) i inowrocławskim – 65,2 tys. (5,5% ogółu).

Wskaźnik obrazujący **gęstość ruchu turystycznego** wyrażający liczbę korzystających z noclegów w przeliczeniu na powierzchnię wyniósł w 2016 r. w województwie 66,4 (*w kraju 96,3*). Analizując wyniki przeliczeń w przekroju terytorialnym zauważa się największe nasilenie ruchu turystycznego w powiatach grodzkich oraz

w powiecie aleksandrowskim, przy czym wyróżnić należy Toruń, gdzie odnotowano wskaźnik na poziomie 2996,8 oraz Bydgoszcz – 1087,9.

Biorąc pod uwagę liczbę wszystkich udzielonych w województwie noclegów w 2016 r. $\frac{3}{4}$ z nich zarejestrowano w czterech jednostkach, tj. powiatach ziemskich aleksandrowskim – 1374,6 tys. (35,2% ogółu udzielonych noclegów w województwie) i inowrocławskim – 622,7 tys. (15,9%) oraz powiatach grodzkich Toruniu – 533,2 tys. (13,6%) i Bydgoszczy 400,9 tys. (10,3% ogółu w województwie).

W 2016 r. średnio turysta najdłużej przebywał w obiektach zlokalizowanych w powiatach inowrocławskim (9,5 dni), aleksandrowskim (9,3 dni) oraz włocławskim (6,0 dni). W pozostałych powiatach przeciętnie pobyty turystów trwały krócej niż średnia notowana w województwie.

Autor opracowania: *Magdalena Miśko*

Redakcja merytoryczna, techniczna, skład i grafika komputerowa: *Michał Cabański, Adam Mańkowski*

– Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem *Małgorzaty Rybak*

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBGD@stat.gov.pl, tel. 52 3669400